

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/80/2020
Identifikačné číslo spisu: 8617202030
Dátum vydania rozhodnutia: 24.08.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:8617202030.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Brňáka a sudcov JUDr. Ľubora Šeba a JUDr. Ivana Rumanu, v spore žalobcov 1/ K. V. a 2/ B. V., oboch bývajúcich v I. č. XXX, zastúpených JUDr. Ambrózom Motykom, advokátom so sídlom v Stropkove, Námestie SNP č. 7, proti žalovanej Slovenskej sporiteľni, a.s., so sídlom v Bratislave, Tomášikova 48, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Mária Grochová a partneri, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Bočná 10, o zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia v sume 1 089,38 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 4C/8/2017, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 16. októbra 2018 sp. zn. 3Co/5/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalobcovia 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom zo 4. októbra 2017 č. k. 4C/8/2017-41 zaviazal žalovanú na povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ (ďalej spolu aj „žalobcovia“) primerané finančné zadostučinenie vo výške 1 089,38 € s prísl. a zároveň priznal úspešným žalobcom právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. Prvostupňový súd považoval nárok žalobcov za dôvodný v dôsledku zamietnutia predchádzajúceho žalobného návrhu v konaní tohto súdu vedeného pod sp. zn. 5C/139/2013 v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu zo 6. apríla 2016 sp. zn. 3Co/292/2015, pretože boli porušené práva žalobcov ako spotrebiteľov (neplatné postúpenie pohľadávky) a tieto boli spôsobilé privodiť im ujmu, pričom tento stav bol v konaní riadne preukázaný. V konaní vedenom pod sp. zn. 5C/139/2013 súd žalobný návrh zamietol z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu titulom postúpenej pohľadávky. Skutočnosť, že v tomto konaní bol žalobcom CASH COLLECTORS SK, s.r.o., IČO: 44 703 015, nevytvára nedostatok aktívnej legitímácie žalobcov na podanie žalobného návrhu na primerané finančné zadostučinenie, ani nedostatok pasívnej legitímácie na strane žalovanej, nakoľko toto zadostučinenie sa odvíja od zmluvného vzťahu z 30. mája 2003 (zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX).

1.2. Podľa názoru prvostupňového súdu žalovaná strana ako dodávateľ zneužila svoje postavenie,

nepostupovala voči žalobcom ako spotrebiteľom s odbornou starostlivosťou, nedodrжала zákon, keď pristúpila k zmluve o postúpení pohľadávok v rozpore s ustanovením § 92 ods. 8 zákona o bankách a toto nedodržanie zákona (nedostatok aktívnej vecnej legitímácie) bolo spôsobilé privodiť žalobcom ujmu, preto súd prvej inštancie poskytol ochranu žalobcom ako spotrebiteľom na primerané finančné zadosťučinenie v rozsahu 1 (jednej polovice z ohrozeného práva 5C/139/2013). Porušenie práva žalobcov ako spotrebiteľov aj napriek tomu, že v konaní bol úspešný, bolo spôsobilé im privodiť ako spotrebiteľom ujmu, teda žalovaná strana vždy, v každej spotrebiteľskej veci musí konať v súlade s dobrými mravmi, nesmie zneužívať svoje postavenie (v danom prípade v súlade s citovanou právnou kvalifikáciou zákona o bankách), nakoľko vo vzťahu k žalobcom toto malo právny následok v podaní žaloby. V merite veci súd prihliadol na žalobcami citované rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co/26/2013 z 3. mája 2013. Prvostupňový súd uzavrel, že hypotéza tejto právnej normy (§ 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z., pozn.) vyžaduje splnenie dvoch predpokladov, a to úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi a spôsobilosť takéhoto porušenia práva alebo povinnosti privodiť ujmu spotrebiteľovi. Bez právneho významu je to, či ujma spotrebiteľovi vznikla nakoľko postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy.

1.3. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom zo 16. októbra 2018 sp. zn. 3Co/5/2018 prvostupňový rozsudok potvrdil a žalobcom priznal nárok na náhradu odvolacích trov.

2.1. V podstatnom uviedol, že úspešné uplatnenie na súde zo strany spotrebiteľa, ktoré je predpokladom priznania finančného zadosťučinenia, nemožno vykladať reštriktívne len na spory, kedy spotrebiteľ je v pozícii žalobcu, resp. v rámci konania ak žalovaný podá protižalobu. Naopak v tomto prípade je nutné vychádzať z teleologického výkladu právnej normy, a to s poukazom na cieľ, ktorý chcel zákonodarca dosiahnuť, ktorým nepochybne bola širšia ochrana spotrebiteľa, ktorý má pozíciu slabšej strany. Z tohto dôvodu je nutné predmetné ustanovenie vykladať tak, že aj v prípade úspešnej obrany svojich práv, ktoré je výsledkom obrany žalovaného v konaní, v ktorom bol v pozícii žalovaného možno subsumovať pod pojem úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi. Z tohto dôvodu uvedená odvolacia námietka nebola odvolacím súdom posúdená ako dôvodná.

2.2. Rovnako bola bezpredmetná odvolacia námietka spočívajúca v tom, že v predchádzajúcom konaní vo výrokovej časti nebolo konštatované porušenie povinnosti žalovaného, nakoľko v danom konaní konajúci súdu zamietol žalobu postupníka. V odôvodnení svojho rozsudku mohol jedine uviesť dôvody, pre ktoré tak učinil a tam nepochybne skonštatoval nesprávnosť postúpenia pohľadávky, ktorú nepochybne spôsobil žalovaný tým, že porušil svoje povinnosti, ktoré mu ustanovuje osobitný predpis, a to zákon o bankách, nerešpektoval tieto ustanovenia, ktoré nepochybne súd prijaté z dôvodu ochrany spotrebiteľa, aby tento nebol bez predchádzajúcich upozornení a uplynutí určitých časových okamihov daný do vzťahu s nebankovou spoločnosťou. Ani skutočnosť, že žalovaný nebol účastníkom tohto konania, nič nemení na tomto závere, nakoľko nepochybne súd konštatoval, že subjektom, ktorý porušil ustanovenia zákona o bankách bol žalovaný, ktorý nerešpektoval tam vyjadrené zákonné predpoklady pre platné postúpenie pohľadávky a na tejto skutočnosti nič nemení ani to, že v danom konaní bol žalobca postupník z uvedenej zmluvy. Z tohto konania nepochybne bolo preukázané, že spotrebiteľ na súde bol úspešný v otázke porušenia jeho práv, ktoré ustanovuje osobitný predpis pre žalovaného, tento zodpovedá za toto porušenie a spornou ostáva len výška primeraného finančného zadosťučinenia.

2.3. Ďalej uviedol, že cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Hypotéza tejto právnej normy vyžaduje splnenie predpokladov, ktorými sú úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z. alebo osobitnými predpismi a spôsobilosť takéhoto porušenia práva alebo povinnosti privodiť spotrebiteľovi ujmu. Samotná povaha primeraného finančného zadosťučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy, pretože stačí, ak tá ujma tu je. Bez právneho významu je, či ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, pretože postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy.

2.4. Pri učení výšky primeraného finančného zadosťučinenia odvolací súd prihliadol na všetky skutkové okolnosti daného prípadu, vrátane odvolacích námietok žalovanej. Odvolací súd mal za to, že žalobcovia

úspešne uplatnili svoje práva v predchádzajúcom konaní. Bolo bez právneho významu pri uplatňovaní primeraného finančného zadosťučinenia, či ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, pretože postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy, nemožno sa pri určení výšky finančného zadosťučinenia striktnie držať ujmy, ktorá im objektívne hrozila. Vzhľadom na porušenia práva spotrebiteľa dodávateľom bola priznaná výška finančného zadosťučinenia, určená súdom prvej inštancie vo vzťahu k porušenému právu a skutkovým okolnostiam prípadu, primeraná.

2.5. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania oprel o ustanovenia § 255 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 396 ods.1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v ktorom žiadala, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutia nižších súdov zmenil a žalobu zamietol, ako aj priznal žalovanej náhradu trov konania.

3.1. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f/ CSP namietala nedostatok dôvodov oboch rozhodnutí nižších súdov; vo vzťahu k odvolaciemu rozhodnutiu namietala arbitrárnosť, nepreskúmateľnosť a nedanie odpovedí na odvolaciu argumentáciu.

3.2. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP formulovala právnu otázku, či „[m]ôže byť splnená podmienka hypotézy právnej normy obsiahnutej v ustanovení § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. ..., vyžadujúca, aby spotrebiteľ na súde úspešne uplatnil porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. alebo osobitnými predpismi, ak subjekt, voči ktorému spotrebiteľ uplatnil právo na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia, nebol vôbec stranou príslušného sporu (konania), v ktorom bolo konštatované porušenie práva alebo povinnosti?“. Podľa názoru žalovanej hypotézy právnej normy v ustanovení § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. vyhovuje iba taký výklad, keď subjekt, ktorý by mal byť povinný na zaplatenie finančného zadosťučinenia, bol stranou konania, v ktorom spotrebiteľ úspešne uplatnil porušenie práva alebo povinnosti.

4. Žalobcovia vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalovanej navrhli, aby dovolací súd dovolanie odmietol, resp. zamietol ako nedôvodné a priznal im náhradu dovolacích trov. V podstatnom poukázali na správne skutkové a právne závery nižších súdov a na dovolacie rozhodnutie sp. zn. 6 Cdo 127/2017.

4.1. Žalovaná vo svojom vyjadrení nesúhlasila s dôvodmi uvádzanými žalobcami v ich vyjadrení. V podstatnom zotrvala na svojej dovolacej argumentácii.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je sčasti prípustné vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, avšak nie je dôvodné.

Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP

6. V danom prípade vyvodila žalovaná prípustnosť podaného dovolania (aj) z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne

konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

7.1. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra pojednania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a marenie možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

8. Žalovaná v súvislosti s dovoľaním podľa § 420 písm. f/ CSP namietala nedostatok dôvodov oboch rozhodnutí nižších súdov; vo vzťahu k odvolaciemu rozhodnutiu namietala arbitrárnosť, nepreskúmateľnosť a nedanie odpovedí na odvoláciu argumentáciu (bod 3.1.).

9. V súvislosti s dovolacou námietkou žalovanej týkajúcou sa nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b/ OSP), ktorá prípustnosť dovolania nezakladala. S týmto názorom sa stotožnil aj ústavný súd (pozri rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016). Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ OSP zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska (rovnako ako v prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov) nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

9.1. V danom prípade odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety zjednocujúceho stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov. O taký prípad ide napríklad vtedy, keď dovoľaním napadnuté rozhodnutie neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne keď odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia má také nedostatky, že svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi dôsledkami predstavuje exces, ktorý možno charakterizovať ako „justičný omyl“ v zmysle judikatúry EŠLP (pozri napr. Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu však nedáva podklad pre tvrdenie dovolateľky, že nespĺňa požiadavku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, zhrnul podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty sporových strán, pričom jasne a zrozumiteľne vysvetlil, prečo rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutých výrokov považuje v základe za vecne správny. Odvolací súd sa stotožnil s nosnými dôvodmi prvostupňového rozsudku, následne interpretoval sporné ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. z pohľadu širšej ochrany spotrebiteľa, zdôrazňujúc teleologickú výkladovú metódu. Poukázal na charakter predchádzajúceho súdneho konania pod sp. zn. 5C/139/2013, z ktorého - na základe tam zisteného neplatného postúpenia pohľadávky zo strany

žalovanej na postupníka - potom odvodil aj oprávnenosť nároku žalobcov na primerané finančné zadosťučinenie voči žalovanej.

9.2. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. V reakcii na dovolacie argumenty žalovanej dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľky, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Žalovaná preto neopodstatnene namietala, že jej odvolací súd nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňoval jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

10. Pretože konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté dovolateľkou namietanou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f/ CSP dovolací súd pristúpil k posúdeniu jej dovolania aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia vecí odvolacím súdom.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP

11. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP žalovaná v podstatnom namietala skutočnosť, že odvolací (i prvostupňový) súd nesprávne právne posúdil otázku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej, keďže nebola stranou sporu v predchádzajúcom konaní vedenom pod sp. zn. 5C/139/2013 z ktorého konania sa odvíjal nárok žalobcov na primerané finančné zadosťučinenie. Podľa jej názoru hypotéze právnej normy v ustanovení § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. vyhovuje iba taký prípad, keď subjekt, ktorý by mal byť povinný na zaplatenie finančného zadosťučinenia, bol stranou konania, v ktorom spotrebiteľ úspešne uplatnil porušenie práva alebo povinnosti (bod 3.2.).

12. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky a v situácii, na ktorú sa vzťahuje ustanovenie § 421 ods. 1 CSP, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej je v danom prípade procesne prípustné. Následne preto skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu skutočne vychádza z nesprávneho právneho posúdenia vecí predmetnej právnej otázky).

13. Právnym posúdením vecí je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

14. Podľa relevantnej časti ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Z., z. o priestupkoch v znení neskorších (ďalej len „zákon č. 250/2007 Z. z.“) predpisov spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

15. Z obsahu rozsudku prvostupňového súdu z 12. júna 2015 č. k. 5C/139/2013-155 v spojení s odvolacím rozsudkom zo 6. apríla 2016 sp. zn. 3Co/292/2015, ktorý nadobudol právoplatnosť 13. júla 2016 (č. l. 9 a nasl. súdneho spisu) najvyšší súd zistil, že prvostupňový súd zamietol žalobu spoločnosti CASH COLLECTORS SK s.r.o. proti K. a B. V. (žalobcom v teraz posudzovanom spore, pozn.), ktorou sa domáhal zaplatenia 1.853,81 € s prísl. z titulu neuhradenej splátky zo spotrebiteľského úveru

uzavretého medzi Slovenskou sporiteľňou, a.s. (žalovanou) a K. a B. V. (žalobcami) dňa 30 mája 2006. Predmetnej žalobe prechádzala zmluva o postúpení pohľadávok z 21. októbra 2010 na základe ktorej Slovenská sporiteľňa a.s. postúpila žalovanú pohľadávku na spoločnosť Havel, Holásek & Partners, ktorá dňa 1. decembra 2010 postúpila predmetnú pohľadávku na spoločnosť CASH COLLECTORS SK s.r.o. Nosné dôvody zamietnutia žaloby spočívali v závere súdov, že zmluva o postúpení pohľadávky medzi spoločnosťou CASH COLLECTORS SK s.r.o. a jej právnymi predchodcami (spoločnosť Havel, Holásek & Partners a Slovenská sporiteľňa, a.s.) je neplatná (pre rozpor s § 92 ods. 8 zákona o bankách), v dôsledku čoho spoločnosť CASH COLLECTORS SK s.r.o. nebola aktívne vecne legitimovaná v danom spore.

15.1. Odvolací súd v rozsahu odvolacích námietok žalovanej v podstatnom uviedol: „Úspešné uplatnenie na súde zo strany spotrebiteľa, ktoré je predpokladom priznania finančného zadost'učinenia podľa názoru odvolacieho súdu nemožno vykladať reštriktívne len na spory, kedy spotrebiteľ je v pozícii žalobcu, resp. v rámci konania ako žalovaný podá protižalobu. Naopak v tomto prípade je nutné vychádzať z teleologického výkladu právnej normy, a to s poukazom na cieľ, ktorý chcel zákonodarca dosiahnuť, ktorým nepochybne bola širšia ochrana spotrebiteľa, ktorý má pozíciu slabšej strany. Z tohto dôvodu je nutné predmetné ustanovenie vykladať tak, že aj v prípade úspešnej obrany svojich práv, ktoré je výsledkom obrany žalovaného v konaní, v ktorom bol pozíciou žalovaného možno subsumovať pod pojem úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi. Z tohto dôvodu ani táto odvolacia námietka nebola odvolacím súdom posúdená ako dôvodná ... Rovnako je bezpredmetná odvolacia námietka spočívajúca v tom, že v predchádzajúcom konaní vo výrokovej časti nebolo konštatované porušenie povinnosti žalovaného, nakoľko v danom konaní konajúci súdu zamietol žalobu postupníka. V odôvodnení svojho rozsudku mohol jedine uviesť dôvody, pre ktoré tak učinil a tam nepochybne skonštatoval nesprávnosť postúpenia pohľadávky, ktorú nepochybne spôsobil žalovaný tým, že porušil svoje povinnosti, ktoré mu ustanovuje osobitný predpis, a to zákon o bankách, nerešpektoval tieto ustanovenia, ktoré nepochybne súd prijaté z dôvodu ochrany spotrebiteľa, aby tento nebol bez predchádzajúcich upozornení a uplynutí určitých časových okamihov daný do vzťahu s nebankovou spoločnosťou. Z uvedeného dôvodu preto odvolací súd dospel k záveru, že citované rozhodnutie okresného súdu bolo základom pre posúdenie skutočnosti či žalovaný porušil svoju povinnosť ustanovenú osobitným zákonom. Táto otázka nepochybne preukázaná bola a táto podmienka priznania finančného zadost'učinenia bola opäť splnená. Ani skutočnosť, že žalovaný nebol účastníkom tohto konania, nič nemení na tomto závere, nakoľko nepochybne súd konštatoval, že subjektom, ktorý porušil ustanovenia zákona o bankách bol žalovaný, ktorý nerešpektoval tam vyjadrené zákonné predpoklady pre platné postúpenie pohľadávky a na tejto skutočnosti nič nemení ani to, že v danom konaní bol žalobca postupník z uvedenej zmluvy. Z tohto konania nepochybne bolo preukázané, že spotrebiteľ na súde bol úspešný v otázke porušenia jeho práv, ktoré ustanovuje osobitný predpis pre žalovaného, tento zodpovedá za toto porušenie a spornou ostáva len výška primeraného finančného zadost'učinenia (body 11 a 12 odôvodnenia odvolacieho rozsudku).

16. Odvolacím súdom zvolenú interpretáciu na vec sa vzťahujúceho ustanovenia § 3 ods. 5, ostatná veta zákona č. 250/2007 Z. z. (bod 15.1.) - na základe ktorej dospel k záveru, že žalovaná napriek tomu, že nebola stranou predchádzajúceho sporu (bod 15), bola pasívne vecne legitimovaná v spore o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia žalobcom, pretože spôsobila neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky zo spotrebiteľského úveru a tým aj v konečnom dôsledku následný úspech žalobcov v spotrebiteľskom konaní s postupníkom - považuje najvyšší súd za správnu a zodpovedajúcu zistenému skutkovému stavu. Odvolací súd teda právne konformným spôsobom vysvetlil právne dôvody, pre ktoré pasívna vecná legitimácia v tomto spore svedčila práve žalovanej.

17. Na zdôraznenie správnosti odvolacím súdom zvolenej interpretácie ustanovenia § 3 ods. 5, ostatná veta zákona č. 250/2007 Z. z. najvyšší súd dodáva, že zo zákonnej dikcie označenia zodpovedného subjektu, od ktorého je možné požadovať primerané finančné zadost'učinenie („od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá“) de lege lata nevyplýva, že to nevyhnutne musí byť iba jedna zo sporových strán v konaní na súde, v ktorom bol spotrebiteľ úspešný, hoci ním spravidla bude práve tento procesný subjekt. V okolnostiach danej veci nosné dôvody neúspechu veriteľa (postupníka) a tým aj úspechu dlžníka (spotrebiteľa) spočívali v

absolútnej neplatnosti zmluvy o postúpení spotrebiteľskej pohľadávky žalovanou (postupiteľom), pre nedodržanie podmienok uvedených v § 92 ods. 8 zákona o bankách, pričom v hre bol stále nárok zo spotrebiteľského úveru uzavretého medzi žalovanou a žalobcami. V takomto prípade určenie zodpovednou žalovanú za porušenie povinnosti ustanovenej osobitnými predpismi v súvislosti s nárokom žalobcov na primerané finančné zadost'učinenie neodporuje zneniu zákonnej dikcie podľa § 3 ods. 5 ostatná veta zákona č. 250/2007 Z. z.

18. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd preto jej nedôvodné dovolanie zamietol podľa § 448 CSP.

19. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP. Žalobcovia mali v dovolacom konaní plný úspech, preto im proti neúspešnej žalovanej vznikol nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.